

„Edinost“ izhaja vsako drugo in četrto sabota vsakega meseca in velja za Trst vse leto gl. 2 kr.— zunaj Trstu po pošti vse leto . 2 . 40
 „ „ „ polu leta . 1 . 20
 „ „ „ četr . — . 70
 Za „oznanila, kakor tudi za „poslanice“ se plačuje zanavadne tristočne vrste:

8 kr. če se tiska 1 krat
 7 „ „ „ 2 krat
 6 „ „ „ 3 krat
 Za večje črke po prostoru.

EDINOST

Posamezne številke se dobivajo po 7 kr. v tabakarnah v Trstu pri pošti, pod obokom tik Kalistrove hiše, na Belvederu pri g. Bertolinu, v okolici: Na Opčinah v Isteriji, na Proseku pri g. Gorjupu, v Barkoli pri g. Ani Takan in v Bazovici pri Ani Tuš, v Skednji pri Fr. Sanein M. Magdalen z g. J. Ježu. Naročnina in vsa pisma naj se pošiljajo uredništvu v Trstu.

Glasilo slovenskega političnega društva tržaške okolice.

„V edinosti je moč“.

Naša odkritosrčnost.

Kedor ne more prebiti, da se mu resnica v obraz pove, tak človek je hudoben ali zanikavec in hinavec. Tistemu, kedor brezi strasti i radovoljno poslušaj opominjanje in očitjanje, smemo reči, da je značajan in pravičen človek.

Mogotci i bogati velikaši so imeli nekaj dvorne norce; to se ve, da so bili to premeteni in izobraženi možje; odgovarjati so znali pri raznih slučajih, da je ljudstvo strmelo, ni se v zlo jemalo, ko je padla beseda na pravo mesto in marsikaj dobrega se je rodilo iz tega, kajti bila je odkritosrčna in odkritosrčnost je našla dobro mesto.

Dan danes ni več ni prilika ni navada, da bi se za kratek čas v službo jemali dvorni norci; grajščaki so pobesili svoje perute in siromaščina stiska več od enega plemenitaša, njegov grb je le igrača vetrom in duhu časa, človek velja le, kar plača.

Govorimo odkritosrčno v prvi vrsti vladi, postavimo se na stališče zvestega podanika, kateri ne more prebiti, da se država grdi, kateri ne pripušča, da njegovo zvestobo ptujci temné.

Tudi odkrivajmo vselej odkritosrčno težnje in splošne misli ljudstva nevstrašljivo, saj je to v korist nam in državi. Kedo škoduje največ našemu narodu na Primorskem? kričači za lahonstvo plačani s židovskimi novci, ali nekateri možje, kateri so v visokih službah po raznih uradih laške narodnosti? —

Skušnja uči, da je Italijan, če tudi v državni službi, vedno v srci le Italijan, posebno v onih krajih, kjer prebiva mej svojimi rojaki in kjer ima obilo posla z njimi bodi si ko sodnik ali vradnik druge vrste.

Državni pravdnik nam ne zapre v tako važnem trenutku ust, v katerem laški zmaj z strupenim repom po vsej Primorski razstepa lahonški prah, ako izrekujemo, da nam vradniki laške narodnosti več škodujejo, nego trositelji plakatov in pobalinski kričači, kateri vpijejo in kriče, da bi ljudstvo strašili in vpozarjali na reči, katerih sami ne umejó.

Tihotapno strankarstvo, katero je skrito za črno rumeno zagrinjalo, na videz polno udanosti, podkopava državno stališče, ohlajeva podaniško zvestobo, povzročuje

razdraženost ter zakriva z svojim plaščem, kar bi trebalo kaznovano biti.

Nikakor pa ne trdimo, da to očitjanje zadeva vse vradnike laške narodnosti, mi govorimo le o izjemkih in vsak pošten vradnik laške narodnosti pritrđi, da imamo prav, ako pretresamo to stvar in izrekujemo ljudsko menjenje.

Ako ima kedo prijatelja in ga prosi kake stvari, katera mu po pravici ne pristuje, vendar je zagotovljen, da mu ne izpodleti. Laška narodnost je nekterim osobam, ki sedé na visocih stolih, steber, na katerem stoji značaj, ki je večkrat poleno pod noge druge narodnosti. Pri volitvah se to jasno vidi, ako človek za kolise pokuka in prilično naleti na kopo takih služabnikov v pivarni ali v kavani.

Po volitvah v mestni zastop smo slišali večkrat govoriti: „Kako je vendar mogoče, da so v tretjem razredu, v katerem je do polovice samih državnih vradnikov, zmogli italijančiči!“ Odgovor je lahek: Zato, ker so vradniki sami volili italijančiče. *Kadar se potrebi Avstriji sovražni vradniki iz vradnij, takrat dobode tudi mestni zastop vse drugo lice, i škiljenja v Italijo bo konec.*

Bodimo odkritosrčni, naj naša odkritosrčnost najde na višjem mestu posluh in naj se pretresa o njej. Da se nahajajo skoraj v vseh krogih nekake napihnenosti proti našej narodnosti i mrzkote, to opazujemo vsak dan, i tukaj ne menimo občinskih vradov, ampak one, nad katerimi vratih razprostira orel mogočni peruti.

Kolikor je pri nas odkritosrčnosti, toliko jo pomanjkuje pri nekterih državnih služabnikih, ker se boje kazni, zato so na videz vsi udani, dobri državljani, na tihem pa podpiralci onej stranki, ki državi vodo kalí ter ima srce tam za morjem. Odkritosrčno izrekamo, da je mnogo referatov v enej ali drugej stroki tako zasukanih, kakor bi se bili ob politično kamenje zadevali. Koliko prošenj je bilo odbitih, ker so se prijemale z rokovicami, protivnimi narodnej enakopravnosti, a ne z roko brezstrankarstva in prava.

Omenjamo tu le velevažne reči, katera je jako okrepila italijansko moč, nam Slovencem pa neizmerno škodila. Italijanom se je delalsko društvo dovolilo, naša dotična prošnja pa je bila odbita, i tako se je zgodilo, da ima zdaj laško to društvo obilo

udov, kateri bi sicer bili v slovenskem, da se tam laščijo, da bode več neotete Italije.

Primorci čutimo o tem oziru hudo laško narodnost, ktera je po lestvi visoko dospela in nam, ki smo spodaj, bree zadaje. Da se na Primorskem laško rogoviljenje zatre, potreba je radikalne reorganizacije in sprememb v uradnijah, nasloniti se je vladi bolj na večino prebivalstva, to je na Slovence, Od leta 1848 pa do danes je toliko skušenj, da bi vlada morala vže davno okrenoti nevarno vožnjo v Primorji iz skalovite laške neslovanske luke, v kterej preti državni ladiji velika nevarnost v vseh zadevah.

Ker smo odkritosrčni, zato radi priznavamo, da se je v zadnjih letih o tem nekoliko na boljše obrnol, vendar pa je še veliko veliko storiti. Pod namestnikom Möringom je bilo najhujše, takrat je bila laščina v vradijh v cvetu; Avstriji najsovražniši vradniki so se na rokah nosili, naši pa, ki so se upirali pollaščevanji in vtrjevali svojo narodnost ter stavili jez tistemu toku, ki preti s potopom našim deželam: naši vradniki so se črnili ministerstvu, da jih je prestavljalo v druge kraje, ali pa jim zapiralo pot v višje službe. To so znana facta, i tako trpé Avstriji zvesti in izvrstni uradniki in vživajo zaničljive poglede od onih, v Rim zamaknenih, ki so jim nad ramo splezali. — Nu, to se je obrnol na boljše, a stari grehi vendar še niso spokorjeni.

Vsakej vladi mora prva skrb biti, da si pribavi sposobne, poštene, zveste, državni udane vradnike, ker oni so državi to, kar poslopju stebri. Gorjé, kder so ti trohneli, vse pada na kup, brez reda i podpore se vse podira, državno premoženje ni več varno, pravica je pristranska, podkupljiva, uboštvo se širi, nezadovoljnost raste, državna moč peša. Ne da ne bi vradnik smel imeti lastnega političnega mišljenja, da ne bi smel tega povsod očitno kazati, to je državi celo jako koristno, ker vtrjuje državno krepost, a pošten mora biti, ljubezen mora imeti do države; če tega nema, tedaj je črv v državnem organizmu.

Vlada naj vradnikov nikoli ne proganja zaradi političnih misli, ker s tem podkopuje javno moralo; z vso ostrostjo pa mora od njih zahtevati, da imajo srce do prestola i države; kdor tega nema, naj se kar brez ozira iz službe odpravi.

Politični sistemi se mené kakor moda; kar je bilo včeraj, tega danes nij, kar je danes, tega jutri ne bode; možje, ki so bili zaradi političnih mislij v zaporih, seli so na ministerske stole, i stopili ž njih zopet v temo; tako je bilo i tako tudi ostane; ali čut do države mora ostati vedno nepremeljiv.

Odkritosrčnost je Slovana potlačila, držal se je vedno ponosno te lastnosti in gotovo Slovanstvo po odkritosrčnosti dospe do svobode in omike; zatoraj hodimo po gotovem potu z odprtem vezirjem, jekleno čelado in bodimo odkritosrčni.

Staro stališče.

Princ Evgen Savojski stoji na Dunaji bronast na konji pred dvorom; zaslužil si je slavo, da ga bode zgodovina večno imenovala, bil se je s Turci, premagal jih in pobil. Večkrat se je oživel po noči, ko mu je iztočni veter na uho prinašal glasove umirajoče uboge raje, ječanje žen in devic, jokanje nedolžnih otrok. Mrzla po doba, trdi bron se je omečil, zarazgetal je vranec, krčevito je roka zgrabila meč in okrog njega so defelirali pred toliko leti pobiti vojaki.

Nemo je pokazal na vstok in celo krdilo je zasukalo puške po zraku, ali neka pošast v madžarski atili je prognala početje, pobratila se s krvoloki, podoba je otemnela in zopet stoji na mestu. Staro stališče je nastopilo, Evgenova doba; Avstrije sinovi morajo zopet kri prelivati pri zasedanji dežel, ktere avstrijskim Slovanom pomnože moč, okrepečajo državo in prinesó ondodnim našim bratom svobodo, Turkom pa zlomijo moč. Dokler so naši kolovodji z rokovicami segali v krvave turške roke, dokler so prijatelji krvolokom, Madžari okrog zlatega teleta plesali ter nesli svetu na smeh sabljo Kerim paši, ni še bilo staro stališče, bila je Avstrija, to je vlada, prijazna Turkom, nikakor pa ne avstrijski Slovani, ki so stber Avstriji. Staro stališče se ni še vrnolo, ko so se ustaši i njih vodji lovili, turška drhal pa je na našo zemljo hodila ropat in ljudi klat. Staro stališče je nastalo ob prestopu meje, na žalost turškim prijateljem Madžarom, dunajskim židom in ljubljanskim nemčurjem. Ob uri, ko je prvi avstrijski vojak čez Savo na bozniško zemljo stopil, oddahnolo se je avstrijsko Slovanstvo, povrnolo se je staro stališče, ki porodi novo, na katerem bode stalo Slovanstvo ter podajalo na levo in desno roko in lomilo spono robovanja. Ko bo Turek vničen, obleče Avstrija slovansko opravo, nasloni se na zvesto Slovanstvo, ki bode prihodnji Atlant Evropi.

Naprej zastava Slave ob bregovih Save; z orožjem in desnico čez bregove Adrije, v Hrcegovino junaška kri; za Slovanstvo in Avstrijo naj puška govori. Madžarstvo in Nemčurstvo je Slovanom trte vilo, ali pravica je zmogla; spregledali so nositelji avstrijske osode, da naravne moči ni mogoče zavirati in ta naravna moč je

zvestoba Slovanov, zatoraj naj odmeva od Adrije do Balkana, kar pojó slovanski fantje: Domovina, čast in slava! hajdmo, hajdmo zanjo v boj!

Dopisi.

Gornje Bogičevce v Slavoniji 23. julija.

Ni Kinhoferja, ni Kavalina —; še sanjati ne utegnem o lepi in veseli družbi, ktero sem zapustil v Trstu —; spim z odprtimi očmi in še to malo —; vendar Vam hočem od Trsta do tukaj nekoliko popisati naše potovanje i marširanje.

V Ljubljani ni bilo družega, nego živijo — radovednega ljudstva brez števila — spehani — lačni in posebno žejni smo bili došli — da bi se bil pa kdo zmotil — da bi bil nam kaj pijače dal — ni ga bilo — razen sorodnikov, sester in bratov — ki so od daleč prišli svoje obiskat —. Vso čast pa Hrvatom —. Že v Krškem smo dobili vina, cigar in piva dovolj — v Zagrebu sta dva konja komaj pripeljala piva na postajo, tudi v buteljah — žal jim je bilo, da so prepozno zvedeli o našem prihodu —.

V Sisku je bila vsaka hiša slovenski mi barvami (prapori) popeta — škoda da je jelo liti z neba ko smo došli —. Kaj naglo jih je bilo polno krog mene, tudi R... sem bil dobil —. Pri nekem bogatem krčmarji iz Litije sem prenočil, kar mi je bilo na voljo piti in jesti — vse brez plačila — še vina mi je na pot dal —. Ali v Slavoniji je žalostno — 4 marše smo delali, ali vročina je bila, da so ljudje cepali na tla, posebno prvi dan, vendar nesreče ni bilo nobene —. Oštirji in kupčevalci so sami judje — vse se spridi in podraži kamor pridemo —; kmet pa nema ništa, ker so preleni in prenemarni —; zemlja je jako rodovitna, pa jo le toliko obdelujejo, — da živé; za 13 k. sem črnega kruha kupil za zajtrk in komaj ga je bila dosti —. Tukaj ostano še kacic 5 dni in potem mahemo čez Savo —; vojakov je brez števila —; v Novski sem z Bošnjaki jedel — pa kaj hočete —, ker jedo surove kumare s čebulo. — Danes moramo orožje brusiti —. Pop je pridgoval, da ljudje ne smejo braniti nam sadja jesti, ker smo njih bratje in ker gremo za njih narod v boj in naj za nas molijo — prav lepo je pravil, poslušal sem ga sam —. Prihodnič kaj več. —.

V Rojani 31. julija.

Naša čitalnica je imela minolo nede-ljo zopet zanimivo veselico in zbralo se je obilo udov in povabljenih gostov. Spored se je vršil po redu, komični prizor *Nabiralec naznanil*, pri katerem so delovali gg. Wolf, Ižanski, Pikel in Uršič, zbudil je obilo smeha. Tombola se je vršila v dvorani in na prostem; potem je bila igra *Mutec*, role so bile dobro razdeljene, venec si je zaslužil ta večer g. Ižanski ko sluga, komikar je, da mu ni k malu para; ni pretiral nobene stvari, znal je porabiti vsak čas za

kaj smešnega. G. Wolf, vselej na mestu, umeje dobro dramatiko, zatoraj mu je lahko vse težave premagati. G. Pikel se pri večkratnem nastopu dobro izuri, gosp. Uršič je bil ko dr. Skaza nekoliko preozbiljen.

Gospa Dolinarjeva se je odlikovala po navadi v spretnosti. Gospodičina J. Hakljeva, da si je imela majhno rolo, pokazala je zopet prirojeni jej dar; občinstvo jo želi večkrat na odru videti.

Po igri so se zažigali umeteljni ognji in občinstvo se je vtaborilo pod milo nebo v večernem hladu. Začele so se napitnice, govori in naši domači, iz Ljubljane došli fantje so za ta večer odpeli vojaško tesnobo, prepevali v domačem krogu in se veselili. Da se je pri tej priliki napilo Kunovcem ter odmeval gromoviti živijo, tega ni treba omenjati. Mladina se ne straši vročine, ko zasliši prijetni glas godbe in tudi pri nas se je sukala z urnimi nogami, ko je g. Bartl mične slovanske melodije igral. V drugi polovici noči se je začela dvorana prazniti, svečava na prostem temneti in šmentani petelin je zapel prezgodaj beli dan. Veselo je bilo vse in še nekaj se je pripetilo: občinstvo je posušilo krčmarju vse botelje in sode, pa prišla je kmalu pomoč, da se je zamočilo suho grlo. To je bila zadnja veselica te sezone; društveno leto se začne ta mesec in volil se bode nov odbor.

V Ljubljani, dne 5. avgusta.

Slovenski narod je gotovo marljiv in razumen, pa kdor pozna njegove okoliščine, bode tudi priznal, da z najboljšo voljo ne more tako napredovati, kakor drugi manj marljivi narodi. Res je, da ima ljudske in srednje šole, pa v koliko korist so narodu vse te šole, ko jih rabiti ne more, ker so ali čisto nemške ali pa z nemščino namešane. Slovenski učitelji srednjih šol se premestujejo v druge kraje države, na slovenske šole pa dohajajo pravi nemci. Mnogokrat se je že zaradi te krivice pri vladi pritoževalo, pa vse to nij bilo ušlišano; ampak vedno se je izgovarjalo, da slovenskemu narodu se ne godi nikakoršna krivica.

Dostikrat so pa tudi Slovenci sami krivi, da nemajo boljšega vspeha. V mestih in trgih se nahaja mnogo omikanih narodnjakov, kateri podpirajo narodna društva, volijo narodnjake in so skoraj za vse vneti, kar je narodu koristno; toda eno je, kar je narodni ideji nasprotno: pri občevanji s svojimi rabijo tudi tuji jezik. Dokler se ta stara napaka ne odpravi, ne bode nikakoršnega vspeha; ampak potujčevanje se bode zmirom bolj širilo. Prosti narod take ljudi zaničuje, ker si misli: čemu se brigajo toliko za to slovenščino, saj jo še sami ne spoštujejo. Vidite vi narodnjaki, da si tudi sami pot pokvarjate! Če hočejo omikani Slovenci, da se ne bodo mesta in trgi čisto potujčili, morajo sami paziti, da se bodo od Nemcev ali Lahov ločili; kajti omikani Slovenci se ne smejo tako vesti, kakor veliki narodi, ki razen svojega jezika rabijo tudi tuje. Ako se o tem poboljšajo, potem

še le se smejo nadejati, da jim bode zapal ne le prosti narod, temuč morebiti tudi vlada.

V Trstu, dne 6. avgusta.

Slovenci smo tlačeni povsod, kodar prebivamo, bodi si v Trstu, v Ljubljani, Celji, Mariboru in povsod, najhujše pa tam, kjer se narodu postavlja temelj in državi podpora. Šole so glavna stvar vsacemu narodu in blagor narodu, ki srka v materinščini vednosti in omiko. Lah se uči laški, Nemeč nemški in Francoz francoski v vseh šolah, le ubogi Slovan mora požirati grenke drobtinice, ki padajo od nemške in laške mize, da mu, ako nema trdnega značaja, posuše domovinski čut.

V vsacem kraji, tako postava govori, mora biti deželni jezik obligaten v šoli, in ako sta dva, oba dva. Poglejmo v Ljubljano, kako tam z slovenščino delajo, le malo ur na teden se uči, kako je v realki tam; le oni se uči slovenščine, kterege roditelji to zahtevajo. Bela Ljubljana, kje stojiš?

Po drugih gimnazijah v slovenskih pokrajinah je enako, vsako leto se krčijo ure slovenščini. Tako se godi tudi v Trstu, letošnje leto pozobali so švabi ali kali več ur na teden.

Ker se temelj slovenske odgoje tako zanemarja, ni čuda, ako omrzuje s tem tudi lojalnost, kajti večkrat očitajo okoličani pisatelju teh vrst: Kaj bode z nami, vedno smo bili zvesti Avstrijci, pa vlada nam nikdar ni na roko šla, podpirala je laški živelj in s tem pozvala zmaja iz propeda, da ga ni v stanu več zavrnoti. —

Nismo pa mi sami tržaški Slovenci na tako slabem, enako se godi v Ljubljani, v Gorici na Koroškem, Štirnem i to nam pri vsej dobri volji greni srce.

Naši bratje Istrani imajo z nami enake nadloge, te posebno davi laški živelj, kateri se je leta in leta pod državnim pokroviteljstvom krepil. Kolovodji, kateri imajo državni voz v roki, naj pomislijo, da je zadnji čas okreniti z zapeljivega pota utopij, laškega in nemčurskega tira, ki vodi v propad.

Tržaški Slovenci se bomo vedno držali narodne zveze, ako se bodo slovenski naši sosedje zatirali, Primorci ne bodo ogrevali src za lečnato jed.

Rovtinius.

Kritični politični pregled.

Spomina vredno je v notranjej politiki to, da je mnogo časnikov, ki so bolj ali manj v dotiki z vladnimi krogi i so doslej imeli le sramotivne i strupene besede, ko so govorili o turških kristijanah, kar naglo plašč obrnoli. Poprej so na moč hvalili Turke, zdaj pa so jih začeli grajati, kristijanom pa se prikupovati.

Prestolni dedič carjevič Rudolf se je preselil v Prago; časniki sklepajo iz tega, da se zopet poskusi poravnava s Čehi i sploh kažó nekatera znamenja, da se Slovanom v Avstriji bliža boljša prihodnjest.

Naš cesar je šel obiskavat nemškega cesarja, ki je v Toplicah na Českem.

Volitve v ogerski državni zbor so izvršene; vladni kandidatje so pri volitvah zmogli.

Zadeli smo, kar smo zadnjič o zasedanji Bosne i Hrcgovine govorili. 29. julija so prestopili naši vojaci bosensko mejo pri Gradiški i Brodu; dva dni pozneje pa so, tudi na dveh krajih, udarili iz Dalmacije v Hrcgovino. Naglo se pomikajo proti Sarajevu, glavnemu mestu, v katerem je Hadži Loja vstajo zbudil ter se pripravlja na upor. Ko so naši vojaci bili na potu proti Mostaru, zadeli so na 500 dobro oboroženih in vtrjenih vstašev. 7. lovska četa (Kranjci) jih je napala, več vstašev pobila, 33 jih ujela, vzela jim en prapor, 100 pušk, tri konje i mnogo streliva; izmej naših lovcev, katerih več dobí svetinje, ker so se jako dobro skazali, nij mrtev nobeden, le 4 so ranjeni. Po tej praski je general Ivanovič udaril na Mostar, glavno hrcgovinsko mesto, v katerem so turški vstaši pomorili turške vradnike, turško redno vojsko, kolikor je nij k njim pristopilo, iz mesta zapodili in zropali orožnico. Naša vojska je prišla pred to mesto po noči tako nepričakovano, da je brez boja mesto zasedla ter utegne biti zdaj uže blizu Sarajeva.

Iz Bosne se poroča, da tam na potih naši vojaci dosti trpe zaradi hude vročine in slabega vremena. Tudi tam se naglo pomikajo proti Sarajevu. Slovansko ljudstvo jih povsod z veseljem sprejemlja, Turki pa ne tako, kakor priča ta le dogodek:

1. t. m. je poslal general Filipovič iz Derbenta stotnika Milinkoviča z enim eskadronom 7. huzarskega polka v dolino reke Bosne, da pozvé, koliko škode je napravilo hudo vreme na cestah, mostovih i. t. d. da razdeli mej prebivalce proklamacije ter jih pripravi na prihod cesarske vojske in preišče, ali bo mogoče dobiti v vaséh Doboju, Maglaju i Žepce živeža. Milinkovič je prišel 1. t. m. v Doboju i 2. v Maglaju ter je bil na *videz* z veseljem sprejet. V Maglaju so kajmakan i najimenitniši Turki izrekli, da se nepogojno podvržejo, da so porok za mir i da priskrbe obilo živeža. Milinkovič pa je zvedel, da se v Žepcah pripravljajo na upor i hočejo cesarskim vojakom pot zapreti, zato je šel v Žepce i ko je prišel tija, začeli so prebivalci streljati na huzarje. Ti so razjahali i se vstašem postavili; ali ko je Milinkovič videl, da nič ne more opraviti, pomaknol se je v Maglaj nazaj, ali tu so mu poprej tako prijazni Turki cesto mej hišami zaprli, iz hiš in od obeh strani reke Bosne pa na huzarje streljali. Pri tej priliki je palo 70 huzarjev, drugi so se probili.

Ko to pišemo, utegnó biti naši vojaci uže v Travniku i predno mine prihodnji teden, bodo v Sarajevu, glavnem bosenskem mestu.

Volitve v nemški državni zbor so nemško vlado prestrašile, ker se je pri njih dejansko pokazalo, da se socijalni demokratizem strašno širi.

Domače stvari.

° **Statistika Trsta.** Minoli mesec je bilo rojenih 186 moških, 187 ženskih. — Umrlo je 143 moških, 143 ženskih. Največ jih je umrlo 26 in najmanj 3 na dan. — Zakonov je bilo 116 verskih i 1 civilni. — Vročina najhujša 30 stopinj i najmanjša 12 stopinj. — Volov se je pobilo 1257, krav 166, telet 1778, skopcev 694, jančkov 3255 i 4 konji.

° **Velika nemarnost** naših okoličanov je, da svoje sinove tako malo v srednje šole pošiljajo. Celo „Sl. Narod“ je to opazil i naša dolžnost je grajati tako nemarnost, posebno tržaških okoličanov. Koliko je premožnih ljudi v okolici, kateri bi lahko svoje sinove pošiljali na visoke i srednje šole, pa žalibog, tega še mislijo ne. Kje bode okolica svojo izobraženost jemala, kedo jo bode zastopal v zborih? okoličan gotovo ne, ako tako dalje pojde. Ozrimo se v sosedno Kranjsko, tam ubogi kmetič štedi i stiska, da sina vzdržava v šolah; zatoraj pa tudi prav Kranjska daje svoje duhovnike za kranjsko, goriško i tržaško i poreško škofijo; tudi po Štirnem i Koroškem se nahaja obilo naših gospodov duhovnikov. Okoličani, v Trstu ste dve gimnaziji, več ustanov je na razpolaganje, da za malo troškov lahko svoje sinove v srednje šole pošiljate, zakaj zanemarjate lepo priliko i tako sami sebi i potomcem kvar delate. Naj vsak domorodec nagovarja svoje prijatelje, da sinove pošiljajo v srednje šole, da se zaplodi v okolici narodna izobraženost, ktera bode steber okolici i trdnjava zoper polasčevanje. Naj te naše besede ne padejo na kamen.

° **Zaročil** se je danes naš g. dr. Josip Bizjak z gospodičino Oteliijo Pogačnik v Gorici; čestitamo.

° **Obiskala** sta v sredo nas tržaške Slovence iz Praga gospoda J. M. Jožef Kaizl i Edmund Kaizl, doktorja, prvi je deklarant. Zvečer smo ju spremili v Barkovlje ob bregu Adrije, bil je lep večer. Barkovljanski pevci so se zbrali i prepevali izvrstno pod vodstvom gosp. Bartlja. Omenjena gospoda, ki tudi slovensko govorita, čudila sta se, da je slovenski živelj v Trstu i okolici tako krepek, rekla sta pri napitnicah, da se nam pogube nij bati, ampak, da nas čaka lepa bodočnost, če bomo tako dalje napredovali.

° **Gospod Ignac Gruntar**, naš rojak iz Kobarida na skrajnej meji slovensko-italijanskej i po vsem Goriškem znan domoljub, je denes tukaj pri višjej sodnji prebil *notarsko izkušnjo*. Čestitamo g. Gruntarju i tudi vsem goriškim Slovincem, ki si z novim g. notarjem pridobodo umnega, za narod vnetega delalca.

° **Naši fantje Kuhnoveci** nas zopet zapusté; 12. t. m. se vrnó v Ljubljano. Za posadko pride 44. polk v Trst.

° **Nesreče** so se minole dni strašno vrstile druga za drugo. Od preluka proti Lazaretu se je peljala ladija z 17 osobami,

pripravljalo se je k hudemu vremenu, kar naglo se vzdigne hud vihar, prišla je morska troba, morje v oblake nosila, zasačila tudi ladijo in jo ko pero iz morja vzdignola in v zraku prevrgla. Osojbe, možje in ženske, popadali so v morje iz zraka, 12 jih je utonilo in le 5 se je rešilo, 2 moža in tri ženske. Nekaj mrtvih so dobili še isti dan, druge pa so ves teden z vrvmi, na katerih so bile kluke privezane, izkali in jih izvlekli ter pokopali v Milah. Po Trstu se je nabralo uže več tisoč gold. za uboge, katerim so roditelji in sorodniki potonili.

* **Padel** je nek mornar na angleškem parniku z visokega jambora na krov ter se je tako polomil, da bode težko pri življenju ostal. — Nek zidar pal je visoko z hiše in je zbil mej padcem dva druga moža v apno. Nesrečneže so prenesli tekoj v bolnico. — Tudi drug mornar na italijanski ladiji je pal z visokega jambora, ter si obe nogi zlomil. — Prav tam blizu se je 9 letin šolarček lahkomisljeno zagledal in pal v morje, pa so še živega izvlekli. — J. Ferluga, 58 letin oče je ponoči v Koloniji poleg Trsta v vodnjak pal in utonil.

* **Ubil** je v arzenalu avstrijskega Lloyda 4 cente teški kos železa nekega delalca ter ga popolnoma zmastil, ko je z viška nanj pal.

* **Naši Italijančiči** so se nekoliko umirili, morda so se spametvali in prevideli, da Slovanom ne bode dobro v lase skočiti, morda jih je sram?! da hočejo po mačje imeti kar ni njih. Zastonj se mučijo in skrivne tiskovine širijo; da pošten tržičan ne dela tako, tega smo prepričani, to je delo neke obupne svojati, ki ima več praznega trebuha, nego v žepu kruha. Ko so začeli zvati vojake k armadi: razpošiljal je nek „tržaški komitat za juliške planine!“ (tako so vsaj listki podpisani) listke mladini, v katerih je bilo svarilo, naj ne hodijo k avstrijske armadi, ampak preko meje v Italijo, da tam dobodo kruha in službo, da ni treba hoditi v kralnico in se boriti proti svojim interesom in služiti tlačitelja in več ognusnih psov. Kako bo dajala Italija našim lahomom kruha, ko še svojega ljudstva ne more nasititi, da vsako leto na tisoče Lahov v Avstrijo pride. Vsem našim Italijančičem svetujemo, naj poberó svoja kopita, če morejo, tudi svoje hiše, ako jih imajo, pa naj se preseló v obljubljeno deželo. Zemlja je naša slovanska, poslopja smete prenesti, a zemlje ne morete. Porednim otrokom je šiba zdrava in zgodovina uči, da je laški narod največ te tečne robe dobil, in še se niso posušile breze in srobret.

* **Divje veselje.** Nek mešetar N. M. je mačko, ki se je skrivaj v hišo splazila, z vrelo vodo polil in jo potem na ulico vrgel; naj še kedo reče, da v Trstu ni kulture.

Razne stvari.

* **Klek**, zaliv na turški meji v Dalmaciji zapre ladijam naša vlada za nekaj časa; ako koja trgovska ladija hoče v kleški zaliv, mora pozvati pilota, to je mornarja, kateri pozna lego. Po noči ne sme nobena ladija v zaliv.

* **Amerikanske doktorce.** 48 jih v družbi popotuje po Italiji, vse so iz vseučilišča iz Vašingtona. Doktorce so različnih let, od 18 do 35 let imajo, in različne lepote. Ta ženski batalijon vso staro Evropo prehodi, iz Milana pridejo v Benedke in odtod dalje, radovedni smo Tržačani videti amerikanske doktorce.

* **Huda lakota na Kitajskem.** Angleški listi poročajo, da je v nekterih pokrajinah na Kitajskem kakor Shan-Tung, Pe-Celi z glavnem mestom Peking in Shan-Si taka lakota, da se za kosček kruha pobijajo; v Shan-Si je polovica prebivalcev pomrlo, v nekterih krajih jih umre po 400 na dan. Preračunilo se je, da jih je v teh krajih od začetka zime pa do prvih pridelkov 5 milijonov pomrlo; poleg tega so volkovi v mesta hodili in ljudi napadali, ker niso po deželi dobili nikakoršne hrane.

* **Mornarska statistika večjih držav** kaže te le številke o trgovinskih brodovih na jadra (po francoskem *Biro Veritas*): Angleška ima 17,765 ladij, Severna Amerika 6,307, Norveška 4,135, Laška 4,402, Nemčija 3,300, Španska 2,024, Ruska 1,802, Švedska 1,941, Holandska 1,258, Avstrija 652, Danemarka 1,203, Južna Amerika 355, Portugalska 441, Turčija 300, Azija 56, Srednja Amerika 57, Belgija 25, Liberja v Afriki 5.

Trgovskih parnikov imajo: Angleži 3,133, Severna Amerika 542, Francoska 272, Nemčija 220, Španska 224, Grška 2,024, Holandija 110, Rusija 144, Italija 110, Švedska 210, Avstrija 74, Danemarka 96, Norvegija 122, Južna Amerika 82, Belgija 25, Azija 22, Turčija Egipt 33, Portugal 26, Srednja Amerika 13, Grška 12, vojne ladije tu niso omenjene.

* **Srečna Angličanka** je te dni plavala 20 morskih mil daleč. Odplavala je iz Westminstera ob 12. uri popoldne in prišla ob 5. uri v Richmond. Spremljal jo je majhen parnik, da jo je opazoval.

* **Morski roparji** so se zopet v turškem morji pokazali. Prijatelj nam je poročal to-le: Ko smo v turškem morji jadrati, prišel je čoln proti ladiji; ljudje v njem so zahtevali, naj bi jim kapitan naznanil pot, ker so se zgubili. Kapitan vidi, da jih je 20 v čolnu, zato reče, da samo dva smeta na ladijo, pa ko so le hoteli vsi se silo na ladijo, oborožili so se mornarji in jih prognali. Svetujemo vsem kapitanom, naj se za ondotna pota preskrbe z orožjem, vojne ladije pa bi morale one kraje pogostoma obhajati in poloviti morske roparje.

* **Kongres.** Koliko se je na njem denarja potrosilo, to se vidi iz računov bero-

linskih gostilnic. Angleže je stal 40 tisoč mark, vsak dan 1120 mark. List Times je plačal za te male dni 17 tisoč mark, 11 tisoč pa je plačal za brzojave. List Temps pa 6 tisoč in 3 tisoče za brzojave.

* **Dr. Nobiling**, nemški cesarjastrellec, se je poskušal te dni s škarjicami, ktere je bil zdravnik pri njem v ječi pozabil, umoriti; prerezal si je bil uže nekoliko žile, ko so čuvaji zapazili in ubranili mu. Zdaj je dejan v teške okove.

* **Zoper rabljenje petroleja kot zdravilo.** Naši domači ljudje in kmetje imajo navado, petrolej rabiti kot zdravilo. Ako se je kdo urezal ali udaril, ali če je katera goved unesrečila, je prvo, kar nekateri store, da pošljejo po petrolej, in rano z njim namažejo. To rabljenje petroleja v takih zadevah provzročilo je uže mnogo nesreče, ker dokazano je, da petrolej okuži ali ostrupi kri, ako se z njo s tem zmeša, da se rana namaže. Namazani del jame boleti, peči in otekati, in često krat more priti za tako neprevidnostjo celo smrt. Tako si je n. pr. nek železniški delalec v Türinškem svoj ranjeni prst namazal s petrolejem. Komaj je pa rabil to nesrečno sredstvo, ko mu prične najprej spodnji del roke otekati, potem tudi zgornji del, koncem celi život in po mnogih mukah je moral umreti. Petrolej škoduje tudi živalim. Nek lovec je namazal svojega psa, ki je imel mrčesa na sebi s petrolejem, a pes je cerknil v malo dnevih. Jeden kmet je pa hotel s petrolejem svojej govedi tudi živalice odpraviti, a pri tem poginilo mu je dvoje telet, a druga goveda postala je bolna in le počasi je zopet okrevala.

Listnica uredništva.

V. Č. g. A. M. k. v. Preserji: Vknjiženo je na Vašo željo 1 gld. 20 kr. za prvo polovico leta 79. Srčni pozdrav! G. Juri Šenk na Jezerskem: Lesno ceno bomo prinašali od prihodnje številke naprej, delajte krepko pri volitvah za domačina.

Žal nam je, da nismo mogli sprejeti dopis iz Bosne i Gorice; došla sta nam prepozno, ko je bila stava uže na plošči.

Važno naznanilo.

Podpisani ima nalogo prodati šolske klopi in velike računске deske (table) iz tržaske državne Gimnazije. Klopi in deske so še v prav dobrem stanu, čedne in primerne za šole na kmetih ter se dobé prav po nizki ceni. Podpisani je iz čistega rodoljubja to nalogo prevzel, da ustreže kmečkimi šolam.

Tone Trobec.

Pri sv. Ivanu št. 424 pri Trstu.